

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Digitoimiston aamukahvit

Teams 3.5.2024

Tilaisuuden ohjelma

Suomen EU-vaikuttamisen avaintavoitteet

Laura Eiro, liikenne- ja viestintäministeriö

Kilpailukykyä ja kasvua tekoälyyn, TKI -toimintaan ja osaamiseen panostamalla

Tiina Hanhike, työ- ja elinkeinoministeriö ja Tomi Halonen, opetus- ja kulttuuriministeriö

Digitalisaatio, tiedon hyödyntäminen ja sisämarkkinoiden toimivuus sosiaali- ja terveyssektorilla

Aleksi Yrttiaho, sosiaali- ja terveysministeriö

Digi- ja datasäätely julkisella sektorilla

Antti Helin, valtiovarainministeriö

Suomen EU- vaikuttaminen

Laura Eiro
liikenne- ja viestintäministeriö

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Suomen avaintavoitteet EU-vaalikaudelle 2024–2029

- Vaikuttaminen seuraavan Euroopan komissioon (2024-2029) kauteen aloitettiin heti kuluvan hallituskauden alussa. Suomen avaintavoitteita on täydennetty ministeriöiden sektorikohtaisilla tarkemmilla tavoitteilla.
- Suomen pääprioriteetit tulevan komission ohjelmaan vaikuttamisessa ovat:
 - Euroopan strategisen kilpailukyyn vahvistaminen
 - Euroopan kokonaisturvallisuuden parantaminen
 - Puhtaan siirtymän sekä biotalouden ja kiertotalouden mahdollisuuksien edistäminen
- Puhdas ja digitaalinen siirtymä:
 - Konkreettisia toimia tarvitaan sisämarkkinoiden vahvistamiseksi. Kasvua haettava digitalisaatiosta.
 - Digitaalisten ratkaisujen mahdollisuudet täysimääräisesti käyttöön energiatehokkuuden parantamisessa ja päästöjen vähentämisessä. Digitaalisten ratkaisujen on itsessään oltava ekologisia.
 - EU:n digijohtajuus edellyttää investointeja erityisesti murrosteknologioihin (tekoälyratkaisut, suurteho- ja kvanttilaskenta, siruteknologia sekä 6G). EU:n globaalin vaikuttavuuden parantaminen erityisesti murrosteknologioiden standardointiin liittyen.
 - Euroopan strateginen kilpailukyky sekä häiriönsietokyvyn vahvistaminen vaativat lisäpanostuksia kriittiseen digitaaliseen infrastruktuuriin ja kyberturvallisuuteen.

Digitalisaatio ja datatalous

Laura Eiro

Liikenne- ja viestintäministeriö

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Digisääntelyn supervallasta digikasvun supervallaksi

Nykyinen komissio on onnistunut tekemään EU:sta maailmanlaajuisen johtajan digitaalisen sääntelyn alalla. Seuraavan komission toimikaudeksi Suomen tärkein painopiste digitalisaatiossa on, että EU:n sääntelyvalta muuttuu vahvaksi digitaaliseksi kasvuksi.

Politiikan välineiden ja sääntelyn koordinointi EU-tasolla

EU:n sääntelyvalta muutettava digitaaliseksi kasvuksi. Tämä edellyttää budjetoinnin, politiikan välineiden ja sääntelyn koordinointia.

Sääntelystä toteutukseen: Toimeenpanon yhtenäisyys EU:ssa

Resursseja olisi kohdennettava viimeaikaisen lainsäädäntötyön tehokkaaseen ja yhtenäiseen toimeenpanoon. Samalla päivitettävä vanha lainsäädäntö digiajalle.

EU:n 2030 tavoitteiden toteuttaminen ja digitaalisen ja kestäväsiirtymän tukeminen

EU:n digitaalisen vuosikymmenen 2030 tavoitteet on toteutettava. Viestintäverkoja, datanvälityksen ja -hallinnan rakenteita, suurteholaskentaa sekä tekoälyä on kehitettävä pilvipalveluiden ja reunalaskennan kautta.

Edistetään EU:n datataloutta luottamuksella ja vankalla yhteistyöllä

Turvallisuuden ja luottamuksen periaatteet on varmistettava ennen uusien teknologioiden käyttöönottoa. Digitaaliset sisämarkkinat eivät voi toimia ilman, että kaikki toimijat voivat luottaa järjestelmään.

Sisä- ja ulkomarkkinoiden yhdenmukaisuus

EU:n sisä- ja ulkomarkkinoiden yhdenmukaisuutta on vahvistettava. Koherenssin ja yhtenäisyyden varmistaminen on tärkeää.

EU:n digitaalisen resilienssin vahvistaminen turvaamalla ICT-toimitusketjut ja lisäämällä investointeja

EU:n on asetettava etusijalle kriittisen viestintä-infrastruktuurinsa resilienssin vahvistaminen mm. turvallisuuden korostamisella standardoinnissa ja kehittyvien teknologioiden integroinnilla riskienhallintamalleihin.

EU:n johtoaseman vahvistaminen globaaleissa digiasioissa

Tulevan komission tulisi yhdessä EU:n korkean edustajan kanssa antaa **tiedonanto EU:n digidiplomatiasta**, mikä tarjoaisi unionille selkeät suuntaviivat ja toiminnan painopisteet digitaalisten ulkosuhteiden vahvistamiseksi. Tiedonannon tulisi keskittyä kolmeen prioriteettialueeseen:

1. Digiteknologian normien, standardien ja hallintotavan edistäminen eurooppalaisten arvojen ja etujen mukaisesti.

Varmistetaan, että uusia teknologioita koskevat maailmanlaajuiset standardit ja normit ovat ihmiskeskeisiä ja ihmisoikeuksiin perustuvia ja että ne tukevat Euroopan kilpailukykyä, demokraattisia arvoja ja kestävää kehitystä.

2. Turvallisten yhteyksien, datainfrastruktuurin ja digitaalisten palvelujen edistäminen globaalisti luotettavien teknologioiden ja toimittajien avulla.

EU:n on rakennettava olemassa olevia kumppanuuksia kolmansien maiden kanssa ja luotava uusia kumppanuuksia. Kumppanuuksien avulla EU voi edistää eurooppalaisia ratkaisuja, vastata kumppanimaiden tarpeisiin ja edistää kestäviä investointeja globaalisti muun muassa kehittämällä ulkosuhteiden rahoitusvälineitä.

3. EU:n sisäisten ja ulkoisten digitaalisten politiikkojen koherenssin varmistaminen jäsennellyn yhteistyön avulla

komission, EUH:n, jäsenvaltioiden ja monitoimijayhteisön kanssa.

Yhtenäinen ääni kansainvälisillä areenoilla vaatii unionin sisäisen koordinaation vahvistamista sekä vuoropuhelua eurooppalaisten yritysten, tutkimuslaitosten ja kansalaisyhteiskunnan kanssa.

EU:n pidemmän aikavälin kilpailukyvyn vahvistaminen

- Kilpailukykyä tulisi vahvistaa perustuen EU:n vahvuuksiin eli toimivien sisämarkkinoiden avulla.
- **Suomi ehdottaa EU:lle uutta horisontaalista sisämarkkinastrategiaa**
- Suomi haluaa yhdessä muiden jäsenmaiden kanssa vaikuttaa siihen, että uusi komissio ottaisi sisämarkkinoiden vahvistamisen kautensa kärkiteemoihin. Toimia tarvitaan markkinoiden ja säädösympäristön kehittämiseksi.
- Suomi korostaa vakaan ja tulevaisuutta kestävän toimintaympäristön merkitystä.
- Sääntelystä tulevaa hallinnollista taakkaa pitäisi saada vähennettyä. Jäsenvaltioiden tulisi toimeenpanna, soveltaa ja hyödyntää EU-sääntelyä yhdenmukaisesti.
- Korostetaan, että digitaalisilla ratkaisuilla voidaan edistää rajat ylittävää toimintaa sekä vähentää taakkaa:
 - Komission olisi tuettava jäsenvaltioita digitaalisten hallinnon ratkaisujen käyttöönotossa ja kehittämisessä.
 - Datan yhteentoimivuus ja standardointi on ratkaisevaa innovoinnin edistämisen, digitaalisten palvelujen tehostamisen ja tietopohjaisen päätöksenteon mahdollistamisen kannalta.
 - On varmistettava digitaalisia sisämarkkinoita varten esitettyjen digitaalisten lainsäädäntöehdotusten asianmukainen täytäntöönpano ja arviointi.

Kilpailukykyä ja kasvua tekoälyyn, TKI -toimintaan ja osaamiseen panostamalla

Tiina Hanhike, työ- ja elinkeinoministeriö

Tomi Halonen, opetus- ja kulttuuriministeriö

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Kilpailukykyä ja kasvua tekoälyyn, TKI-toimintaan ja osaamiseen panostamalla

- EU:n kilpailukyky ja kasvu edellyttävät lisäinvestointeja digiteknologiaan, erityisesti uusiin murrosteknologioihin ja niiden hyödyntämiseen (kvanttilaskenta, robotiikka, automaatioasteen nosto, tekoälyratkaisut ja immersiiiviset teknologiat). 5/6G-tekniikan merkitys kehityksen mahdollistajana ja sen potentiaalin edistäminen tulee olla EU:n teknologioita edistävien politiikkojen ytimessä.
- Hallitusohjelman mukaisesti Suomi lisää T&K-panostuksia ja suhtautuu myönteisesti tekoälyn mahdollisuuksiin. Suomi on valmis edistämään TKI- ja tekoälyasioita myös EU-tasolla.
- Kestävän kasvun tukeminen edellyttää riittävän osaavan työvoiman saatavuutta mukaan lukien toimet EU-alueella asuvien osaamisen kehittämiseksi ja kansainvälisen rekrytoinnin edistämiseksi.
- Työn murros, työelämän laatu ja osaava työvoima kulkevat käsi kädessä.

Teknologiajohtajuutta ja resilienssiä vahvistava kasvu-, tki- ja teollisuuspolitiikka

- EU:n teollisuuspolitiikan keinoin tulee edistää ensisijaisesti teollisuuden uudistumista. Kasvulle suotuisinta on mahdollistava ja tavoitelähtöinen politiikka; esim. ilmastonmuutoksen torjunta, puhdas siirtymä ja uusien digiteknologioiden edistäminen, joka ohjaa myös TKI- ja teollisuuspolitiikan toimia.
- Avoin kilpailu nostaa laatua ja vivuttaa sellaista yksityistä TKI-rahoitusta, joka voi johtaa myös kilpailukykyisiin ja kestäviin teollisiin investointeihin. Pelkästään julkisella TKI-rahoituksella tai kapeilla teknologia- tai sektorivalinnoilla kasvu ei ole laajapohjaista eikä kestävää.
 - Yritysten osallistuminen Horizon -ohjelmaan
 - Kasvuyritysten tukeminen TKI -toimin

FI näkemyksiä Horisontti Eurooppa -ohjelmasta

- Laatuun ja avoimeen kilpailuun perustuva hankkeiden valinta on Suomelle paras lähtökohta myös digirahoituksessa.
- Horisontti Euroopan kautta tulee jatkaa vahvoja panostuksia avain- ja murroksellisiin teknologioihin, kuten tekoäly, kvantti, 6G/7G, puolijohteet, bioteknologia, kehittyneet materiaalit, uudet energiateknologiat ja satelliittiteknologiat.
- EU-ohjelmien synergiaa tulee edelleen vahvistaa, hyvänä esimerkkinä Horisontti Eurooppa ja Digitaalinen Eurooppa ohjelmien yhdessä rahoittamat kumppanuudet (Chips, EuroHPC)
- Parhaiden eurooppalaisten innovatiivisten pk-yritysten kehittämis- ja siemenrahoitukseen tulee kehittää ketteriä ja yksityistä rahoitusta lisääviä instrumentteja.

FI näkemyksiä Horisontti Eurooppa –ohjelmasta / 2

- Kaksikäyttöratkaisut ja –teknologiat yleistyvät mikä tulee myös Horisonttissa huomioida – lisäksi korostettava että kaksikäyttö toimii molempiin suuntiin (siis myös puolustusteollisuudessa kehitettyjen ratkaisujen soveltaminen siviilikäyttöön).
- Avoimen datan innovaatioita edistävä merkitys on edelleen suuri, mutta julkisrahoitteisten suurteho- ja kvanttilaskennan toimintaympäristöjen on mukauduttava myös suljetumpiin ympäristöihin
- Laaja ja syvä yhteistyö strategisten kumppanimaiden kanssa on mahdollistettava.

Digitaalinen Eurooppa –ohjelma: näkökulmia jatsoon

- Keskeinen tavoite on ollut Horisontti Eurooppa -ohjelmassa kehitetyn tai muun huippuluokan osaamisen laaja hyödyntäminen sekä Euroopan kilpailukyvyyn lisääminen strategisissa teemoissa
 - Ohjelman nykyiset teemat tekoäly, data, pilvipalvelut, kyberturvallisuus, HPC, sirut sekä edistyneet digitaaliset taidot ovat kilpailukyvyyn kannalta keskeisiä myös jatkossa
- Tulevalle kaudelle tulisi viedä (edelleen kehittäen) vastaavia malleja ja toimintatapoja, jotka edistävät innovaatioiden käyttöönottoa ja laajamittaista hyödyntämistä, esim.
 - digitaaliset innovaatiokeskukset (EDIH) tavoitteena tukea pk-yritysten digitaalista transformaatiota ja tuoda palveluja lähelle pk-yrityksiä
 - tekoälyn testaus- ja kokeilufasilitteetit (TEF), joilla pyritään tukemaan tutkijoiden ja teollisuuden toimijoiden yhteistyötä ja edelleen innovaatioiden kaupallistamista
- Siilojen poistaminen rahoitusinstrumenttien kesken ja pirstaloitumisen välttäminen tärkeää, jotta vähennetään hakijoiden hallinnollista taakkaa
- Euroopan kilpailukyvyyn lisääminen edellyttää digipolitiikan strategiaa ja koko digiarvoketjun tarkastelua ml. TKI

Osaamiseen on panostettava digitalisoituvassa yhteiskunnassa 1/2

- Jatkuvuus nykykaudella saavutetulle yleiskäsitykselle inhimillisen ja sosiaalisen pääoman merkityksestä.
- Digitaalisen muutoksen aikaansaamiseksi on panostettava osaamisen kehittämiseen kaikilla tasoilla ja varmistettava riittävä digiosaajien määrä yhteiskunnassa
- On tarpeen tarkastella paitsi koulutuksen digitalisaatiota, myös digitaalisen koulutuksen sisältöjä ict-alaa laajemmin. Erilaiset osaamisen kehittämisen tavat, kuten pienet osaamiskokonaisuudet yhteistyössä työelämän kanssa, tukevat joustavaa osaamisen kehittämistä.
- Varojen suuntaaminen tutkimusta, innovaatioita ja osaamista sekä digitalisaatiota ja puhdasta siirtymää edistäviin toimiin

Osaamiseen on panostettava digitalisoituvassa yhteiskunnassa 2/2

- Kansalaisten osaaminen ja ymmärrys digitalisoituvassa yhteiskunnassa toimimisesta on otettava vahvemmin tarkasteluun.
- On vahvistettava ja tuettava opiskelijoiden ja henkilöstön kansainvälistä liikkuvuutta, mukaan lukien virtuaalinen liikkuvuus, osaamisen kehittämisen välineenä Euroopassa.
- Verkostomainen korkeakoulujen ja muiden koulutustoimijoiden välinen yhteistyö mahdollistaa laadukkaan koulutuksen kehittämisen ja toimii osaamisen kehittämisen välineenä uusien Euroopan tason rakenteiden sijaan.
- Digikehityksen mahdollistamien uusien osallisuuden ja vaikuttamisen keinojen hyödyntäminen

Digitalisaatio ja tiedon hyödyntäminen sekä sisämarkkinoiden toimivuus sosiaali- ja terveyssektorilla

Aleksi Yrttiaho
sosiaali- ja terveysministeriö

**VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET**

Digitalisaatio ja tiedon hyödyntäminen, sisämarkkinoiden toimivuus sote-sektorilla

- Vahvistettava EU:n edellytyksiä toimia edelläkävijänä terveydenhuollon digitalisaatioon ja dataan liittyvässä kehittämisessä terveysdata-avaruuden kautta.
 - Tässä korostuu yhteentoimivuus, kansalaisten oma osallisuus, tekoälyn soveltaminen ja riittävät rahoitustyökalut.
- Kansalaisen omaa osallisuutta digitaalisten palvelujen käyttämisessä ja osaamisessa tulee vahvistaa.
 - Edellyttää EU:n digitaalisen terveyden eettisten periaatteiden toimeenpanoa.
- Tekoälyasetuksen toimeenpano sosiaali- ja terveydenhuoltosektorilla eettisellä ja kestäväällä tavalla on tärkeää. Tulee myös vaikuttaa EU:n rahoitustyökalujen kohdentumiseen digitaaliseen terveyteen.
- Suomi tukee digitalisaation vahvistamista sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisessa sekä henkilöiden liikkuvuuden helpottamisessa
 - Osa laajempaa tavoitetta edistää digitaalista siirtymää, vähentää hallinnollista taakkaa sekä parantaa sisämarkkinoiden toimivuutta ja Euroopan talouden kilpailukykyä.

Hallintopolitiikka

Antti Helin
valtiovarainministeriö

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Data- ja digisääntely

- Uuden data- ja digisääntelyn toimeenpano edellyttää uusien viranomastehtävien perustamista ja resursointia, ja sen soveltaminen ja noudattaminen luo hallinnollista taakkaa julkisen hallinnon toimijoille.
- Kokonaan uuden data- ja digialueen sääntelyn kynnyksen olisi seuraavan komission toimikaudella oltava korkealla.
- Olisi panostettava jo annetun sääntelyn toimeenpanoon. Säädösten soveltaminen ja toimeenpano ei ole tehokasta, jos täytäntöönpanosääntelyä ei ole tai se ei vastaa tarpeisiin.
- Komissiolta on saatava riittävä tuki asiantuntemuksen ja muiden resurssien muodossa.

Ilmasto ja ympäristö

- Olisi varmistettava julkisen hallinnon mahdollisuudet ja kyvykkyydet arvioida digitalisaation ja ICT:n ilmasto- ja ympäristövaikutuksia sekä tehdä ICT-toimista ympäristöystävällisempiä.
- EU:n ilmastotavoitteiden asettamisessa ja niiden vaikutusarvioita tehtäessä tulee huomioida myös kuntien ja hyvinvointialueiden rooli.

Kuntien rooli

- Merkittävä osa EU-lainsäädännöstä toimeenpannaan Suomessa kunnissa
 - Esim. maankäyttö ja kaavoitus, rakennettu ympäristö, ympäristön- ja terveydensuojelu, energia-, jäte- ja vesihuolto, liikenne, julkiset hankinnat
 - Kuntien toimintaedellytysten varmistaminen ja informaatiotuki, avoimuus ja osallistaminen, riittävä aika ja joustavuus toimeenpanoon, kuntien erilaisuuden huomiointi EU-sääntelyssä
 - Huolehdittava kattavasta EU-sääntelyn kuntavaikutusten arvioinnista

Kiitos!

digitoimisto@gov.fi

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET